

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ
ĮSTATYMO NR. XI-242 82 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 82-1
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2958 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2534 2
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2959“ PROJEKTO
(TAP-19-974; TAIS NR. 19-7184)**

2019-06-19 Nr. NV-1728

Vilnius

Projekto rengėjas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą (iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2958, tačiau pasiūlyti tikslinti pagal pastabas ir nepritarti Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2959) Seimo nario E. Jovaišos parengtiems įstatymų projektams, kuriais siūloma praplėsti socialinių stipendijų gavėjų ratą ir, atsižvelgiant į Konstitucinės doktrinos nuostatas, Įstatymo lygmeniu reglamentuoti socialinių stipendijų dydį, socialinės stipendijos skyrimo, mokėjimo bei nutraukimo sąlygas (Įstatymo projektu Nr. XIIIIP-2958 siūloma socialines stipendijas papildomai skirti aukštųjų mokyklų trečiosios studijų pakopos (doktorantams) ir profesinių studijų studentams; padidinti socialinės stipendijos dydį nuo 3,25 (123,5 Eur) iki 3,5 bazinės socialinės išmokos (BSI) dydžio per mėn. (133 Eur); nustatyti kitokias šių stipendijų skyrimo ir nutraukimo sąlygas (stipendijos neturės teisės gauti studentai, kurie vienu metu studijuos pagal dvi ar daugiau tos pačios pakopos studijų programas ir bent viena jų bus finansuojama valstybės biudžeto lėšomis, taip pat jei jie turės daugiau kaip 3 akademinės skolas ir kt.; Įstatymo įsigaliojimo data 2019-09-01. Įstatymo projektu Nr. XIIIIP-2959 siūlomi pakeitimai redakcinio pobūdžio – įrašomas straipsnio numeris).

Dabartinė situacija.

- Šiuo metu Mokslo ir studijų įstatyme reglamentuota kam gali būti mokamos socialinės stipendijos (mokamos aukštųjų mokyklų trumposios, pirmosios, antrosios pakopų ir vientisųjų studijų studentams).
- Socialinių stipendijų dydis, stipendijų skyrimo sąlygos ir nutraukimo atvejai nustatyti Vyriausybės nutarimu patvirtintame Socialinių stipendijų aukštųjų mokyklų studentams skyrimo ir administravimo tvarkos apraše.
- Apraše nustatyta, kad: stipendijos dydis yra 3,25 BSI, t.y. 123,5 Eur; socialines stipendijas gali gauti studentai atitinkantys bent vieną iš 3 kriterijų (arba yra iš nepasiturinčių šeimų, arba turi nustatytą 45 proc. ar mažesnę darbingumo lygį arba sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį, arba yra ne vyresni kaip 25 m. ir jiems iki pilnametystės buvo nustatyta globa (rūpyba) ir kt.); socialinės stipendijos nemokamos studentams, kurie neatitinka Apraše nustatytų reikalavimų (laikinaai sustabdo studijas aukštojoje mokykloje, yra akademinėse atostogose ir kt.); viršijant socialinėms stipendijoms skirtas lėšas sudaromas prioritetas studentų sąrašas laikantis atitinkamų principų (atsižvelgiama į studentų studijų rezultatus, studijų formą, socialinę padėtį ir kt.).
- Socialines stipendijas skiria ir administruoja Valstybinis studijų fondas. 2018 m. socialines stipendijas gavo 5382 studentai. Socialinėms stipendijoms 2018 m. skirta 3 653 tūkst. Eur, panaudota 3221 tūkst. Eur.

Projekto esmė. Siūloma:

- *iš esmės pritarti Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2958, tačiau pasiūlyti Seimui tikslinti pagal teikiamas pastabas:*

- ✓ Siūloma atsižvelgti į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pateiktas pastabas Įstatymo projektui Nr. XIII-295, kartu atkreipiant dėmesį į tai, kad siūlymas keisti formuluotę „socialines stipendijas gali gauti studentai“ į formuluotę „socialinės stipendijos skiriamos studentams“, galimai sąlygotų papildomų lėšų poreikį.
- ✓ pasiūlyti keičiamo įstatymo 82¹ straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatyti, kad socialinės stipendijos neturi teisės gauti studentai aukštosios mokyklos nustatyta tvarka turinys daugiau kaip vieną akademinę skolą, taip skatinant gerai besimokančius studentus; taip pat projekte nustatyti kitą įsigaliojimo datą – 2020 m. rugsėjo 1 d., nes reikalingas laikas tinkamai pasiruošti įstatymo įgyvendinimui informacinėje sistemoje.
- *Nepritarti Įstatymo projektui Nr. XIII-295*, atsižvelgiant į tai, kad Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2534 2 straipsnis buvo skirtas įgyvendinti šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstytą Mokslo ir studijų įstatymą ir jame išdėstytos nuostatos yra pereinamojo laikotarpio ar vienkartinio pobūdžio, kuriose nustatyti terminai yra pasibaigę, o nuostatos, susijusios su konkrečiu įstatymo pakeitimo įgyvendinimu, turėtų būti dėstomos tame pačiame įstatyme, kuris yra keičiamas, todėl atitinkamai turėtų būti keičiamas kartu su šiuo projektu teikiamas Įstatymo projektas Nr. XIII-2958.

Derinimas. Projektas derintas su Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Europos teisės departamentu, Lietuvos studentų sąjunga, Valstybiniu studijų fondu. Dėl Teisingumo ministerijos, Finansų ministerijos, Lietuvos studentų sąjungos ir Valstybinio studijų fondo pastabų, į kurias neatsižvelgta, ar atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas susijęs su Vyriausybės programos 128.7 papunkčio nuostatomis „...siekiant užtikrinti studijų prieinamumą, bus tobulinama socialinės paramos, stipendijų ir Valstybės studijų fondo studijų paskolų sistema“.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

- Atkreiptinas dėmesys, kad nutarimo projektu siūloma pritarti Įstatymo projekte pateiktiems siūlymams didinti socialinės stipendijos dydį ir praplėsti socialinės stipendijos gavėjų ratą, tačiau nenurodamas siūlymams įgyvendinti reikalingas papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis bei nevertinta ir nepasisakyta apie valstybės galimybes šiuos siūlymus įgyvendinti. Siūlytina nutarimo projektą tikslinti šiuo aspektu.
- Atsižvelgiant į socialinės stipendijos paskirtį (padėti nepasiturintiems studentams), siūlytina įvertinti, ar tikslinga pritarti siūlymui socialines stipendijas skirti visų studijų pakopų studentams, t.y., ir trečiosios studijų pakopos studentams (doktorantams), įvertinant jiems šiuo metu teikiamą paramą studijoms, kuri nuo 2019 m. sausio 1 d. buvo padidinta (pirmųjų doktorantūros metų doktorantams nuo 395 Eur iki 722 Eur; antrųjų ir vėlesniųjų doktorantūros metų doktorantams nuo 456 iki 836 Eur).

Atsižvelgiant į likusias nesuderintas nuostatas ir pateiktas Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės ir Teisės grupės pastabas siūlytina projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

tel. 8 706 63 741, el.p. aiste.zedelyte@lr.lt